

грамотності громадян і культури безпеки поведінки в кіберпросторі. Загалом, державним органам необхідно мобілізувати свої зусилля для того, щоб допомогти здолати наявні перешкоди і поліпшити регулюючі механізми з метою підвищення ефективності реалізації спільних проектів і програм та вироблення нових.

Література

1. Харченко В., Корченко О., Гнатюк С. Базова модель формування вимог до забезпечення кібербезпеки цивільної авіації. URL: <file:///C:/Users/user/Downloads/10708-27796-1-SM.pdf> (дата звернення: 18.10.2019).
2. Золотар О. Правові основи захисту інформації в галузі цивільної авіації. URL: file:///C:/Users/user/Downloads/Pinform_2008_2_8.pdf (дата звернення: 18.10.2019).
3. Золотар О. Охорона інформації як напрям у інформаційній безпеці в складі безпеки цивільної авіації та її співвідношення із захистом інформації. URL: <http://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/9735/3/08.pdf> (дата звернення: 18.10.2019).
4. Ячменникова Н. Секьюрити для неба. URL: <https://rg.ru/2017/07/17/kak-zashchitit-aviatransport-ot-hakerskih-atak.html> (дата звернення: 18.10.2019).
5. Швачка А. Состояние кибербезопасности в Украине: независимая внешняя оценка. URL: <https://delo.ua/special/sostojanie-kiberbezopasnosti-v-ukraine-nezavisimaja-vneshnjaja-o-346292/> (дата звернення: 18.10.2019).
6. Кібербезпека в авіації: чому це вадливо саме зараз? URL: <https://gigacloud.ua/blog/zahodi/kiberbezpeka-v-aviacii-chomu-ce-vazhlivo-same-zaraz> (дата звернення: 18.10.2019).
7. Система киберзащиты Украины: Есть? Нет? Строится? URL: <https://www.ukrinform.ru/rubric-technology/2491869-sistema-kiberzasity-ukrainy-est-net-stroitsa.html> (дата звернення: 18.10.2019).
8. Закон о кибербезопасности вступил в силу. URL: https://jurliga.ligazakon.net/news/170010_zakon-o-kiberbezopasnosti-vstupil-v-silu (дата звернення: 18.10.2019).

УДК 347.682 (043.2)

Кунєв Ю.Д., д.ю.н., професор,
Юридичний факультет,
Національний авіаційний університет, м. Київ

ПУБЛІЧНІ ФОРМАЛЬНОСТІ В ЦИВІЛЬНІЙ АВІАЦІЇ

Оскільки світ змінюється у бік глобалізації, інтеграції, демократизації та спрямованості на реалізацію прав окремої людини/спільноти, незмінним стає процес спрощення умов і

формальностей фактично в усіх сферах діяльності, пов'язаних із відносинами між клієнтом (громадянином) та адміністрацією (публічною владою).

Прикладом є міжнародні стандарти і рекомендована практика спрощення формальностей, зокрема під час польотів на повітряних судах, що містяться у Додатку 9 «Спрощення формальностей» до Конвенції про міжнародну цивільну авіацію [1]: «Стандарти і Рекомендована практика щодо спрощення формальностей неминуче мають дві форми: по-перше, «негативна» форма, тобто держави не встановлюють вимог понад певний максимум щодо документації, обмежень свободи пересування тощо; по-друге, «позитивна» форма означає, що держави надають певний мінімум засобів для зручності й безпеки пасажирів, транзитних перевезень тощо. Коли мова йде про «негативне» значення, передбачається, що держави по можливості встановлюють вимоги нижче максимального рівня, обумовленого в Стандартах і Рекомендованій практиці [2]. Коли мова йде про «позитивне» значення, передбачається, що держави по можливості надають більший обсяг засобів у порівнянні з мінімумом, встановленим Стандартами та Рекомендованою практикою».

За застосування терміну «формальності» у додатку до Конвенції, потрібно розуміти не окремо, а в сукупності з поняттям «умови». За змістом понять позитивне і негативне розуміння сукупності обставин і фактів, в першу чергу, стосується умов виконання зобов'язань сторін, які визначаються як формальності.

1. Встановлюються *максимальний рівень приватних умов і формальностей*, як обов'язків або максимально можливої кількості документів (фактів) потрібних від громадян для реалізації права – зокрема: подача документів в певні установи та здійснення для цього необхідних дій.

Спрощення приватних умов і формальностей – зменшення для клієнта цієї максимальної межі: а) сукупності обов'язків (фактів); б) установ перед якими ці обов'язки здійснюються і які їх контролюють, тоді спрощенням є зменшення подачі від клієнта необхідних документів у «єдине вікно», що призводить до ускладнення форм контролю.

2. Встановлюються *мінімальний рівень адміністративних умов і формальностей*, як обов'язків, потрібних для забезпечення та обмеження – відповідно мінімально можлива кількість документів (фактів) для служб, потрібних для забезпечення безпеки громадян та неможливого обмеження права.

Спрощення умов і формальностей – зменшення для публічних служб межі дій та фактів, які забезпечать реалізацію їх обов'язків (збільшення рівня безпеки та зручностей) на встановленому мінімальному рівні забезпечення та обмеження – відповідно.

При цьому спрощення умов і формальностей для клієнтів і відповідно – публічної влади потребує від останньої збільшення якості забезпечуючої діяльності, зокрема застосування нових способів, засобів та методів контролю, можливо збільшення його складності й коштовності.

Спрощуючи умови і формальності, держава показує громадянину, наскільки уважно вона відноситься до його прав, їх реалізації. Громадянину пояснюється, що умови і формальності викликані лише необхідністю виконання належних обов'язків, потрібних для реалізації права та є тільки «незначною формальністю» для нього, в обсягах, мінімально необхідних. Таким чином держава показує, що піклується про кожного окремого громадянина, спрощуючи його спілкування з публічною владою, але ускладнюючи свою діяльність із забезпечення належної загальної безпеки суспільства.

Тобто за вживання у Конвенції терміну «формальність» передбачається розгляд не усієї системи взаємозалежних обов'язків та дій з їх реалізації органів публічної влади (публічного права) та суб'єктів приватного права. У Конвенції щодо спрощення формальностей передбачається фактично спрощення умов виконання зобов'язань сторін. Розмежування розуміння і використання понять «умови» і «формальностей» потребує ясності й прозорості у стосунках громадян і публічної адміністрації. «Публічні формальності» – правова модель сукупності обставин, подій і фактів, що підлягають учиненню публічною владою й особами, яких це стосується, як символ фактового і процедурного складу виконання відповідних дій, умов і комунікацій сторін взаємодії у кооперованій нормі діяльності, необхідних і достатніх для реалізації їх формалізованих зобов'язань, результат виконання яких може стати доказом, необхідним для забезпечення законного перебігу адміністративної процедури та прийняття «остаточного рішення» щодо реалізації права, законного інтересу у певній сфері суспільної діяльності» [3].

Формальності виконують функції «вішки» у розмежуванні сфер дії приватного і публічного права, яка призведе до реального консенсусного балансу прав і обов'язків обох сторін правовідносин.

Література

1. Конвенція про міжнародну цивільну авіацію 1944 р.: Міжнародна організація цивільної авіації (ІКАО). Офіційний вісник України. 2004. № 40. Стор. 195. Ст. 2667.

2. Опис додатків до Конвенції про міжнародну цивільну авіацію 1944 р.: Міжнародна організація цивільної авіації (ІКАО). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/995_655 (дата звернення: 18.10.2019).

3. Кунєва З.Ю. Митні формальності: теорія і практика: [монографія]. Київ: АртЕк, 2018. 216 с.

УДК 347.862(043.2)

Легеза Є.О., д.ю.н., професор,
Університет митної справи та фінансів, м. Дніпро

ОСОБЛИВОСТІ ЛІЦЕНЗУВАННЯ ВИДУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ПЕРЕВЕЗЕННЯ ПАСАЖИРІВ, НЕБЕЗПЕЧНИХ ВАНТАЖІВ ТА НЕБЕЗПЕЧНИХ ВІДХОДІВ ПОВІТРЯНИМ ТРАНСПОРТОМ ЯК ВИД АДМІНІСТРАТИВНОЇ ПОСЛУГИ

Відповідно до статті 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» [1] Державна авіаційна служба України здійснює ліцензування виду господарської діяльності з перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та небезпечних відходів повітряним транспортом.

Перелік документів, необхідних для отримання адміністративної послуги, порядок та спосіб їх подання, а в разі потреби – інформацію про умови чи підстави отримання адміністративної послуги.

Відповідно до ліцензійних умов, до заяви про отримання ліцензії додаються:

1) заява про отримання ліцензії (вид діяльності зазначається повністю або частково);

2) інформація за підписом здобувача ліцензії (його керівника або керівника його виконавчого органу) про номер та дату видачі чинного сертифіката експлуатанта;

3) документи, які підтверджують, що більш як 50 відсотками статутного капіталу (пакета акцій) здобувача ліцензії володіють Україна, юридичні особи України та/або фізичні особи – резиденти України, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України;

4) інформація за підписом здобувача ліцензії (його керівника або керівника його виконавчого органу) про відсутність контролю (у